

Primele vorbe

Ne strângem, cu credință și cu dragoste, în jurul aceleiași stindard, stindard de pace, de înseninare și de înfrățire intelectuală, de apostolică muncă pentru dezmoțirea inimilor care tînjesc, pentru redeșteptarea avîntului de-odinioară în sufletele românești, pentru chemarea atîtor puteri risipite la o îndrumare mai sănătoasă, la sfînta grijă a întăririi și-a înălțării neamului acestuia.

Noi, cari ne-am făcut de mult ucenicia în literatură, simțim ca o muștrare de cuget cînd ne uităm în urmă și vedem cîtă vreme-am pierdut puind în stihuri amăgirile și durerile micii noastre vieți, retrași de zgomotele lumii, înstrăinați adesea de marea viață a poporului, de marile lui suferinți și aspirații, cari ar fi trebuit, de la început, să umple și să încălzească inimile și cîntecele noastre. Am stat ș-am privit, cu brațele încrucișate, la triumful mediocrităților pompoase, la trecătoarea izbîndă a vînturătorilor de fraze goale, la scîlciera și batjocorirea limbii în școli, în teatru, pe tribuna Ateneului și-n presa de toate zilele, am asistat fără revoltă la terfelirea celor mai curate sentimente și celor mai scumpe credinți ale noastre, și am ajuns astăzi să fim aproape străini la noi acasă, în buna și milostiva noastră țară.

Nu vedeți abisul în care vă prăbușiți cu toții, ne spunea un bătrîn mai zilele trecute, nu vedeți că voi, tinerii de azi, ați ajuns să vă sfiți pînă și de rostirea cuvintelor: patrie, iubire de țară, de popor, de limba și de datinele strămoșești!... Culegeți și însuflețiți din nou vorbele acestea mari - atîția viteji au luptat și-au murit pentru ele - treceți-le prin inimile voastre și le reîncălziți, spălați-le în lăcrimile voastre și le redați înțelesul, viața și strălucirea lor de-odinioară. Strîngeți-vă laolaltă, cîți simțiți în voi dorul de muncă și setea sfîntă de adevăr, umpleți-vă sufletele de cea mai adîncă evlavie pentru trecutul glorios al neamului acestuia, pentru faptele nespuse de mărețe ale străbunilor voștri, încălziți-vă de cea mai entuziastă iubire pentru patria voastră, apărată cu atîtea jertfe, pentru frumusețile acestui pămînt frămîntat în sîngele atîtor viteji și faceți ca fiecare gînd și fiecare pas al vostru să fie pentru binele și înălțarea neamului românesc! Suflați colbul de pe cronici, cum zice poetul², și faceți să renască virtuțile bătrînilor de atunci în sufletul tinerimii de azi.

Noi ascultam, cu frunțile plecate. Glasul lui părea că vine din cine știe ce depărtări, inimile noastre băteau mai tare, înflăcărare de o simțire nouă. Am ieșit din casa înțeleptului purtînd cu noi taina acestei binecuvîntări și hotărîrea nestrămutată de a ne face datoria.

¹ De la nr. 1 din 2 decembrie 1901 pînă la nr. 27 din 29 septembrie 1902, titlul revistei a fost *Semănătorul*; de la nr. 28 din 4 octombrie 1902, titlul s-a schimbat în *Sămănătorul*, adăugîndu-se cea de a treia vocală, *ă*; la întrebarea unui cititor, în 1906, care este forma corectă, revista răspunde că este *Sămănătorul*, cu *ă*. În 1910, redacția revine însă la grafia cu *e*, *Semănătorul*.

² Cu excepția primului alineat, articolul-program *Primele vorbe* a fost inclus de Al. Vlahuță în volumul de autor *File rupte*, București, 1909, cu titlul *Îndemn*, fiind astfel revendicat ca aparținîndu-i.

(*Sămănătorul*, an. I, 1901, nr. 1 din 2 decembrie, în *Presa literară românească, articole-program de ziare și reviste (1789-1948)*, II, ediție, note, bibliografie și indici de I. Hangiu, cu o introducere de D. Micu, EPL, București, 1968, pp. 6-7)